

Haigh! Bímis ag déanamh iontais le chéile

Súil thapa ar an gceacht

Coinnigh rud coitianta amháin in airde (duilleog, spúnóg, buaircín péine nó púróg) agus léirigh os ard conas rudaí a thabhairt faoi deara gan an rud a ainmniú. Cleachtaigh an tús abairte Tugaim faoi deara..., ansin treoraigh siúlóid iontais ghearr laistigh nó lasmuigh le dhá nó trí áit stad a bhfuil go leor le feiceáil iontu. Ar ais ar an mbrat urláir, tarraingíonn gach páiste rud amháin a thug sé faoi deara ar pháipéar bán. Greamaigh ceithre go sé líníocht ar spás glanta ar an mballa ar a dtugtar an balla iontais, agus críochnaigh leis an líne go stadann eolaithe agus go ndéanann siadsan iontas freisin.

Cuspóirí foghlama

- Stopadh, féachaint go grinn agus rud éigin a thugann siad faoi deara faoin seomra ranga nó faoin gclós a rá
- Rud amháin a thug siad faoi deara a tharraingt ar phictiúr don bhalla iontais

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Roghnaigh rud coitianta amháin agus bealach gearr sábháilte an lá roimh ré — is plean chomh maith céanna iad stadanna laistigh (leac na fuinneoige, bord an dúlra, crúcaí na gcótaí, mata an dorais) má chuireann an aimsir nó easpa foirne cosc ar dhul amach sa chlós. Glan spás beag ar bhalla nó ar chlár fógraí. Bíodh bileog amháin de pháipéar bán agus criáin réidh do gach páiste tar éis na siúlóide, ní roimpi. Ní bheidh gach le dara duine fásta ach don chuid lasmuigh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
páipéar líníochta (A4 nó a leithéid)	1	dalta	seomra ranga	aon pháipéar fuílligh atá mór go leor do líníocht shimplí
criáin thiubha	1	dalta	seomra ranga	marcóirí in-nite nó pinn luaidhe daite
blu-tack don chlár fógraí	1	rang	seomra ranga	téip chumhdaigh nó bioráin (is é an múinteoir a láimhseálann na bioráin)
rud iontais coitianta amháin le taispeáint ag an tús (buaircín péine, púróg, duilleog nó spúnóg)	1	rang	lasmuigh	aon rud sábháilte sa seomra ranga a shiúlann na páistí thairis gach lá

Pointe sábháilteachta

Fan leis an rang lasmuigh; teorainneacha soiléire; gan plandaí a phiocadh ná aon rud a bhlaiseadh; bí airdeallach ar thalamh sleamhain tar éis báistí na hÉireann. Nigh na lámha ar fhilleadh isteach má baineadh le hithir, le ballaí nó le plandaí.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh an rud in airde agus féach air tú féin ar dtús ionas go bhfeicfidh an rang thú ag tabhairt rudaí faoi deara. Léirigh uair amháin i nglór cneasta: Tugaim faoi deara go bhfuil sé mín. Tugaim faoi deara spota beag donn. N'fheadar conas a tháinig sé ansin. Ná hainmnigh an rud, an tsiúlóid, an páipéar ná an balla iontais fós — coinnigh na súile ar an rud atá i do lámh.
- **Cad is brí le hiontas a dhéanamh?:** Léigh an dá smaoineamh atá ar an gclár uair amháin, ansin iarr ar an rang Tugaim faoi deara... a chleachtadh d'aon ghuth. Déan an timthriall iomlán samplach os ard uair amháin (N'fheadar → Measaim → Féachaim → Tugaim faoi deara → N'fheadar) agus tú ag díriú ar mhionsonra fíor sa seomra ranga. Cuir abairt ghearr amháin leis faoi dhuine a fhéachann go cúramach (dochtúir nó garraíodóir) agus bog ar aghaidh — cosain am na siúlóide.
- **Ár siúlóid iontais:** Cuir na páistí i líne go socair: fanacht le chéile, siúl go mall, méara ag díriú seachas lámha ag breith, gan aon rud a phiocadh ná a bhlaiseadh. Déan dhá nó trí sheal ghearra — ag gach stad iarr ar bheirt nó triúr de na páistí díriú agus Tugaim faoi deara... a rá, ansin athrá an méid a dúirt siad ionas go gcloisfidh an rang ar fad rud soiléir a tugadh faoi deara. Is fearr dhá stad a bhfuil go leor le feiceáil iontu ná timpeall faoi dheifir. Príomhleideanna: dath, cruth, garbh nó mín, ag gluaiseacht nó socair.
- **Tarraing an rud a thug tú faoi deara:** Is anois, agus ní roimhe, a dháilfidh tú an páipéar agus na criáin. Tarraingíonn gach páiste rud amháin a thug sé faoi deara, go mór agus go láidir, ar feadh timpeall cúig nóiméad. Siúil timpeall ag fiafraí Cad a thug tú faoi deara? Ná scríobh lipéad gearr ach amháin má theastaíonn ceann ón bpáiste. Má deir páiste nár thug sé aon rud faoi deara, tabhair dhá rogha fhíora dó ón tsiúlóid a rinne sibh le chéile (an lochán nó coirt an chrainn; leac na fuinneog nó crúcaí na gcótaí).
- **Ár mballa iontais:** Ainmnigh an spás glanta os ard: Seo é ár mballa iontais. Ná hiarr ach ar cheithre go sé pháiste a bpictiúr a choinneáil in airde agus abairt amháin Tugaim faoi deara... a rá fad a ghreamaíonn tú é le blu-tack; tarraing an lucht féachana isteach leis an gceist Ar thug aon duine eile rud éigin cosúil leis sin faoi deara? Greamaigh an chuid eile go ciúin. Críochnaigh trí dhá rud a tugadh faoi deara a athrá agus abair: Inniu stadamar agus rinneamar iontas. Is daoine iad eolaithe a stadann agus a dhéanann iontas, díreach cosúil linne.

Cad ba cheart a fheiceáil

Stopfaidh formhór na Naíonán Sóisearach agus na Naíonán Sinsearach ar feadh tamaillín, díreoidh siad ar mhionsonra coitianta amháin nó ainmneoidh siad é (duilleog fhliuch, hanla lonrach, spideog, dath cóta, mata an dorais) agus déanfaidh siad líníocht shimplí láidir de. Ní dhéanfaidh cuid acu ach díriú — mol iad agus tabhair an tús abairte dóibh. Nuair nach dtugann páiste ach ainm an ruda, athrá go séimh é mar abairt Tugaim faoi deara.... Ní bhíonn buillí faoi thuairim ná rudaí a thugtar faoi deara mícheart riamh ag an aois seo.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Ceapann páistí go gciallaíonn iontas a dhéanamh go bhfuil an freagra ceart ar eolas acu cheana féin.** — Mol láithreach aon rud macánta a thugtar faoi deara — Thug tú faoi deara an duilleog lonrach — agus abair gurb iad buillí faoi thuairim agus rudaí a thugtar faoi deara tús an spraoi, ní tástáil.
- **Deir páiste nár thug sé aon rud faoi deara tar éis na siúlóide.** — Tabhair dhá rogha nithiúla dó ó stadanna a rinne sibh le chéile: An é an lochán nó coirt an chrainn a bhí ann? Laistigh: An é leac na fuinneoige nó crúcaí na gcótaí a bhí ann?

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Glac le díriú amháin agus tabhair an tús abairte tú féin: Tá tú ag díriú ar an duilleog fhliuch. Tugann tú faoi deara an duilleog lonrach. • Tabhair dhá rogha fhíora ón tsiúlóid a rinne sibh le chéile mura bhfuil páiste in ann a roghnú cad ba cheart a tharraingt.	• Spreag mionsonra breise amháin ar an líníocht chéanna (dath, garbh nó mín) le príomhcheisteanna na siúlóide.	• Iarr ar pháiste atá muiníneach ag caint mionsonra amháin eile a chur lena abairt Tugaim faoi deara... agus é ag roinnt ag an mballa iontais.

Nasc traschuraclaim

Ceangal le hAistear/teanga ó bhéal — an tús abairte Tugaim faoi deara... a chleachtadh agus éisteacht leis an rud a thug cara faoi deara ag an mballa iontais.